

Spolok Slovákov z Bulharska usporiada dňa 31. mája 2024 v Bratislave konferenciu pri príležitosti 125. výročia narodenia a 30. výročia úmrtia generála Jána Ambruša

„Zo zemľanky generálom“

Dátum konania: 31. 5. 2024 (piatok)

Miesto konania: Prednášková sála, Univerzitná knižnica v Bratislave, Ventúrska 11

Ján Ambruš sa narodil 19. mája v Gornej Mitropoliji. Bol slovenský a československý dôstojník a vojenský pilot v období medzi vojnami známy ako letecký akrobat a športový letec. Ako pilot a akrobat sa preslávil už pred 2. svetovou vojnou. Zvíťazil v pretekoch okolo Európy a severnej Afriky, vytvoril svetový rekord v kategórii športových lietadiel.

V rokoch 1939 – 1940 bol veliteľom slovenského letectva. V rokoch 1940 – 1945 sa zúčastnil československého národného boja za oslobodenie. Bol účastník leteckej bitky o Francúzsko, účastník leteckej bitky o Anglicko – veliteľ 312. československej stíhacej perute Royal Air Force, neskôr člen československej vojenskej misie v Kanade a vojenský a letecký atašé pre Kanadu.

Po skončení 2. svetovej vojny pôsobil ako veliteľ letectva 4. oblasti a v rokoch 1946 – 1948 ako poslanec Národného zhromaždenia ČSR za Demokratickú stranu. Po februári 1948 odišiel pred perzekúciou do exilu, kde sa stal jedným zo zakladateľov Rady slobodného Československa.

V roku 1991 bol Ján Ambruš úplne rehabilitovaný a povýšený na generálplukovníka. V roku 1992 bol vyznamenaný radom M. R. Štefánika III. triedy. Je po ňom pomenovaná jedna bratislavská ulica a v minulosti i vrtuľníkové krídlo v Prešove. V Bratislave na Panenskej 11 na dome, kde v roku 1945 sídlil Ján Ambruš ako veliteľ letectva, dali mu Spolky Slovákov z Bulharska a Rumunska odhaliť pamätnú tabuľu.

Generál Ambruš zomrel 20. januára v Chicagu, pochovaný je v Bratislave na Slávičom údolí.

Cieľom konferencie je:

- priblížiť život generála Jána Ambruša z pohľadu „dolnozemskeho sveta“, poukázať na udalosti, ktoré boli a sú významnou súčasťou slovenskej histórie, a to sťahovanie Slovákov na Dolnú zem koncom 17. storočia;
- pripomenúť si významný rod Ambrušovcov, ktorý na Dolnú zem prišiel z Gemera v roku 1770-1775 do Slovenského Komlóša, v roku 1803 sa presídlili do Nadlaku a v roku 1899 do Bulharska, Gornej Miropolije;
- sledovať vplyv rodinnej tradície na utváraní osobnosti Jána Ambruša, ktorá mu vstúpila už v ranej mladosti silné vlastenecké cítenie a národné povedomie;
- priblížiť život generála Jána Ambruša z pohľadu jeho kariérneho života, poukázať na jeho výnimočné postavenie, vážnosť a úlohu v slovenskej a svetovej histórii;
- v diskusii poskytnúť priestor na výmenu vedeckých, teoretických poznatkov a spomienok prostredníctvom pamätníkov.

Konferencia bude mať význam vedecký i spoločenský.

Organizačné pokyny

Registrácia nutná - z kapacitných dôvodov a z dôvodov zabezpečenia občerstvenia vás prosím o prihlasovanie na spolokssb@gmail.com do **20. mája 2024**

Výstupom konferencie bude zborník v elektronickej verzii s plánom vydania 2024, v prípade získania dostatočných finančných prostriedkov aj vo verzii tlačenej. Príspevky do zborníka prijímame od prednášajúcich aj od záujemcov o tému do **30. júna 2024**

Hlavný organizátor: Spolok Slovákov z Bulharska

Spoluorganizátori: Združenie Spolkov dolnozemských Slovákov – Spolok Slovákov z Rumunska, Spolok Slovákov z Juhoslávie, Spolok Slovákov z Maďarska, Matica Slovenská, Univerzitná knižnica v Bratislave - Depozitná knižnica NATO

Program:

9:00 – 9:50	Registrácia účastníkov konferencie
10:00	Príhovory pozvaných hostí
10:30 - 16:00	Prednáškový blok
12:00 – 13:00	Prestávka